

**UNIVERSITETET I OSLO
DET HUMANISTISKE FAKULTET**

Eksamen i

LING1111

Fonetikk og fonologi 1

Våren 2010

Tid: Tirsdag / tysdag 25.mai kl. 9 – 13 (4 timer/timar)

Sted / stad: Lesesal A, Sophus Bugges hus

Ingen hjelpemidler tillatt.
Hjelpemiddel ikkje tillatne.

Oppgavesettet er på 13 sider, forsiden medregnet.
Oppgåvesettet er på 13 sider medrekna framsida.
(s.2 – 7 er bokmål og s. 8 – 13 er nynorsk)

Sensur: 3 uker/ veker

Bokmål

Oppgave 1a

Hva forstår vi med termene *fonem*, *allofon*, *komplementær distribusjon*?

Oppgave 1b

Ordlisten nedenfor er fra det nordamerikanske språket *nehiyaw* i fonetisk transkripsjon.

mi:gowa:hp	tipi, indianertelt
pe:jagosa:p	elleve
jijigidzihtʃa:n	en finger på hånden din
ospwa:gan	pipe
mista:biskihkoma:n	machete, kniv med stort blad
iskwer:w	kvinne
mida:daht	ti
kohko:s	gris
pimihka:n	pemmikan
abisidzisisip	krikkand
askibahkwe:sigan	mel
sigɑ:k	skunk, stinkdyr
sa:bomin	stikkelsbær
tʃage:k	sothøne
te:bagohp	syv
saskahtʃa:w	jorden tiner
pi:giskwa:dam	hun snakker om det
iskode:waboj	brennevin
odziwa:mihtowak	de er søskenbarn
abisidzisibak	krikkender
tahka:ja:w	det er kjølig ute
abistʃadzihkos	prærieantilope
tʃage:gak	sothøner
ostima:w	svigerdatter
iskode:wida:ba:n	tog
ka:gwajiwat	vase laget av never
abodasagijak	russere
pe:jak	én
pi:wa:bisk	metall
me:gwatʃ	i mellomtiden
kahkominaga:k	pepper

me:dawa:gan	leketøy
midzihtʃigom	vorte
maskisin	mokkasin, sko
iʃigobiwibi:sim	november
se:siba:skwat	sukker
ta:bagwan	snare
anohtʃ	i dag
pagwadastim	mustang, villhest

Se nøye på fonene [p b t d tʃ dʒ k g] i ordene ovenfor.

Svar på disse to spørsmålene:

1. Er de ustemte og de stemte konsonantene i settet [p b t d tʃ dʒ k g] i komplementær eller kontrastiv distribusjon? Grunngi svaret ditt.
2. Dersom svaret ditt på spørsmål 1 er "komplementær distribusjon", så skriv regelen eller reglene som uttrykker distribusjonen av [p b t d tʃ dʒ k g]. Dersom svaret ditt er "kontrastiv distribusjon", så sett opp en liste over de omgivelsene som vi finner kontrasten i. Forklar analysen din.

Oppgave 2

Dataene nedenfor er fra latin. Morfemet som markerer nominativ er *-s* og morfemet som markerer genitiv er *-is*.

Angi hva som er den underliggende formen og gi en regel (bruk fonologiske trekk) for vekslingen mellom stemte og ustemte konsonanter i slutten av roten. Begrunn svaret.

	Nominativ	Genitiv	
1)	re:ks	re:gis	‘konge’
2)	le:ks	le:gis	‘lov’
3)	greks	gregis	‘flokk’
4)	conjuks	conjugis	‘ektefelle’
5)	striks	strigis	‘fordypning’
6)	duks	dukis	‘fører’
7)	pa:ks	pa:kis	‘fred’
8)	piks	pikis	‘kast’
9)	neks	nekis	‘død’
10)	la:nks	la:nkis	‘plate’
11)	traps	trabis	‘bjelke’
12)	urps	urbis	‘by’
13)	hiemis	hiemis	‘vinter’
14)	he:ro:s	he:ro:is	‘helt’
15)	stirps	stirpis	‘rot’
16)	grus	gruis	‘kran’
17)	su:s	suis	‘svin’
18)	inops	inopis	‘hjelpeløs’

Oppgave 3a

Hva forstår vi med termene *artikulasjonssted* og *artikulasjonsmåte*?

Oppgave 3b

Anta at språket er norsk. Angi det fonetiske symbolet som representerer hver av de følgende beskrivelsene:

- (i) velar nasal
- (ii) glottal frikativ
- (iii) palatal approksimant
- (iv) stemt bilabial plosiv

Oppgave 4

Hvilket trekk skiller artikuleringen av gruppen til høyre fra gruppen til venstre?

- (i) [b d g] [m n ŋ]
- (ii) [p t k] [ʃ s x]
- (iii) [ɲ l ʎ] [j z ʝ]
- (iv) [p b f v m] [t d s z n]

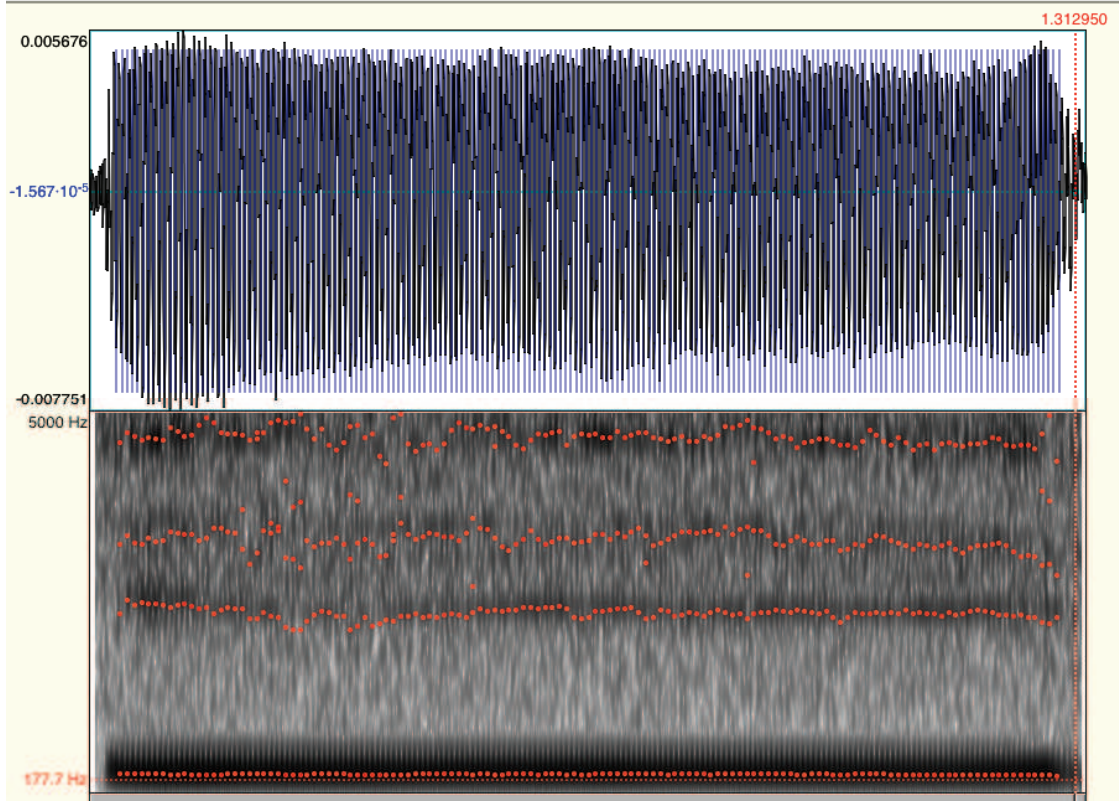
Oppgave 5a

Hva er en formant?

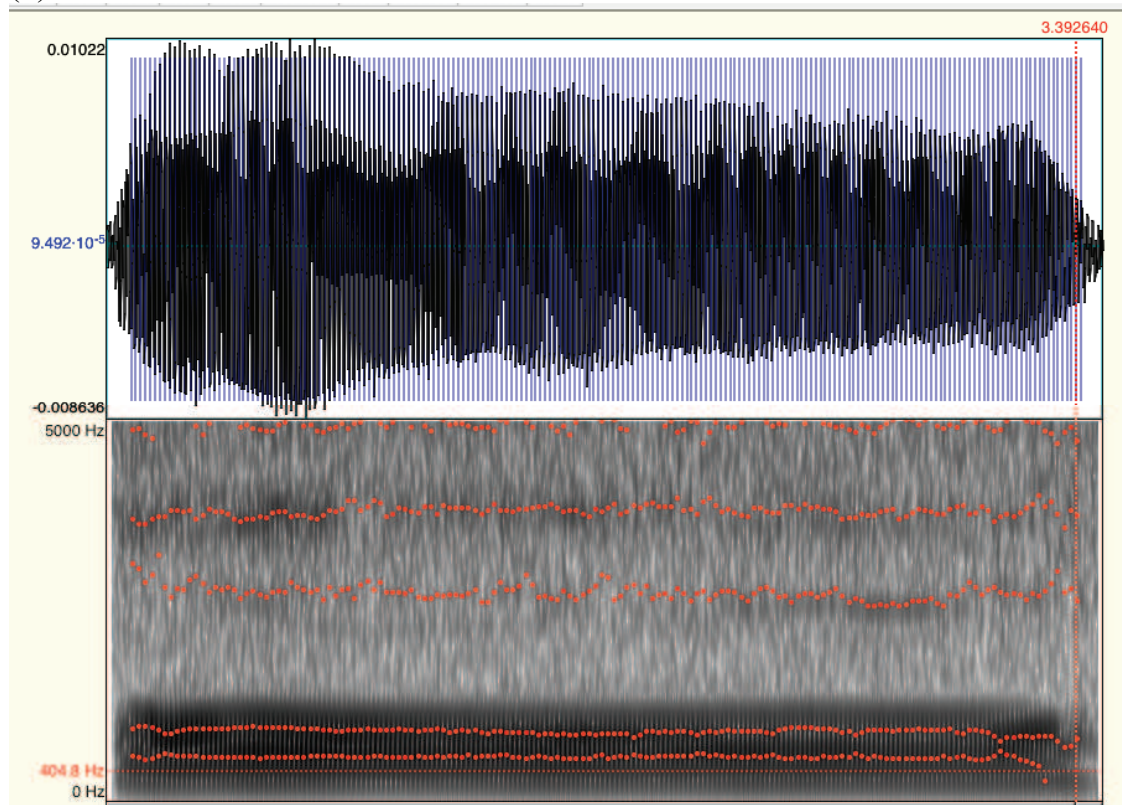
Oppgave 5b

Nedenfor ser du to ulike spektrogram og bølgeformer. Det ene er av vokalen [a] det andre av [i]. Hvilket spektrogram er [a] og hvilket er [i]? Begrunn svaret.

(i)

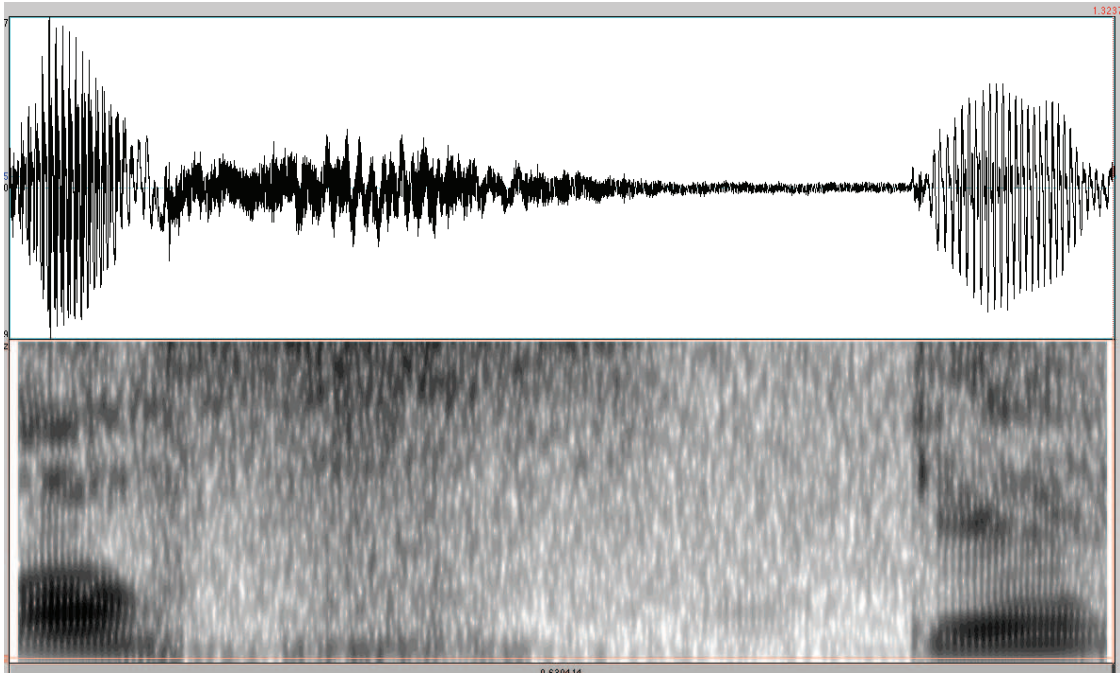
(ii)

Oppgave 6

Nedenfor er et spektrogram og en bølgeform av et norsk ord med fire lyder. Marker på bølgeformen og spektrogrammet hvor en lyd slutter og den neste begynner. Nummerer lydene fra venstre mot høyre og angi hvilken lydtype hver av dem er. Begrunn svaret.

Riv av arket med bølgeformen og spektrogrammet og legg det ved besvarelsen din. Husk å skrive på kandidatnummer.

Nynorsk

Oppgåve 1a

Kva forstår vi med termene *fonem*, *allofon*, *komplementær distribusjon*?

Oppgåve 1b

Ordlista nedanfor er frå det nordamerikanske språket *nehiyaw* i fonetisk transkripsjon.

mi:gowa:hp	tipi, indianartelt
pe:jagosa:p	elleve
jijigidzihtʃa:n	ein finger på handa di
ospwa:gan	pipe
mista:biskihkoma:n	machete, kniv med stort blad
iskwer:w	kvinne
mida:daht	ti
kohko:s	gris
pimihka:n	pemmikan
abisidzisisip	krikkand
askibahkwe:sigan	mel
sigɑ:k	skunk, stinkdyr
sa:bomin	stikkelsbær
tʃage:k	sothøne
te:bagohp	sju
saskahtʃa:w	jorda tiner
pi:giskwa:dam	ho snakkar om det
iskode:waboj	brennevin
odziwa:mihtowak	dei er søskenbarn
abisidzisibak	krikkender
tahka:ja:w	det er kjølig ute
abistʃadzihkos	prærieantilope
tʃage:gak	sothøner
ostima:w	svigerdotter
iskode:wida:ba:n	tog
ka:gwajiwat	vase laga av never
abodasagijak	russarar
pe:ʃak	éin
pi:wa:bisk	metall
me:gwatʃ	i mellomtida
kahkominaga:k	peppar

me:dawa:gan	leiketøy
midzihtʃigom	vorte
maskisin	mokkasin, sko
iʃigobiwibi:sim	november
se:siba:skwat	sukker
ta:bagwan	snare
anohtʃ	i dag
pagwadastim	mustang, villhest

Sjå nøye på fonane [p b t d tʃ dʒ k g] i orda ovanfor.

Svar på desse to spørsmåla:

1. Er dei ustemte og dei stemte konsonantane i settet [p b t d tʃ dʒ k g] i komplementær eller kontrastiv distribusjon? Grunngi svaret ditt.
2. Dersom svaret ditt på spørsmål 1 er "komplementær distribusjon", så skriv regelen eller reglane som uttrykker distribusjonen av [p b t d tʃ dʒ k g]. Dersom svaret ditt er "kontrastiv distribusjon", så set opp ei liste over dei omgivelsane som vi finn kontrasten i. Forklar analysen din.

Oppgåve 2

Dataene nedanfor er frå latin. Morfemet som markerer nominativ er *-s* og morfemet som markerer genitiv er *-is*.

Angi kva som er den underliggende formen og gi ein regel (bruk fonologiske trekk) for vekslinga mellom stemte og ustemte konsonantar i slutten av rota. Grunngi svaret.

	Nominativ	Genitiv	
1)	re:ks	re:gis	‘konge’
2)	le:ks	le:gis	‘lov’
3)	greks	gregis	‘flokk’
4)	conjuks	conjugis	‘ektefelle’
5)	striks	strigis	‘fordjupning’
6)	duks	dukis	‘førar’
7)	pa:ks	pa:kis	‘fred’
8)	piks	pikis	‘kast’
9)	neks	nekis	‘død’
10)	la:nks	la:nkis	‘plate’
11)	traps	trabis	‘bjelke’
12)	urps	urbis	‘by’
13)	hiemis	hiemis	‘vinter’
14)	he:ro:s	he:ro:is	‘helt’
15)	stirps	stirpis	‘rot’
16)	grus	gruis	‘kran’
17)	su:s	suis	‘svin’
18)	inops	inopis	‘hjelpelaus’

Oppgåve 3a

Kva forstår vi med termene *artikulasjonsstad* og *artikulasjonsmåte*?

Oppgåve 3b

Anta at språket er norsk. Angi det fonetiske symbolet som representerer kvar av dei følgjande beskrivelsene:

- (i) velar nasal
- (ii) glottal frikativ
- (iii) palatal approksimant
- (iv) stemt bilabial plosiv

Oppgåve 4

Kva for eit trekk skil artikulasjonen av gruppa til høgre frå gruppa til venstre?

- (i) [b d g] [m n ŋ]
- (ii) [p t k] [ɸ s x]
- (iii) [ɲ l ʎ] [j z ʝ]
- (iv) [p b f v m] [t d s z n]

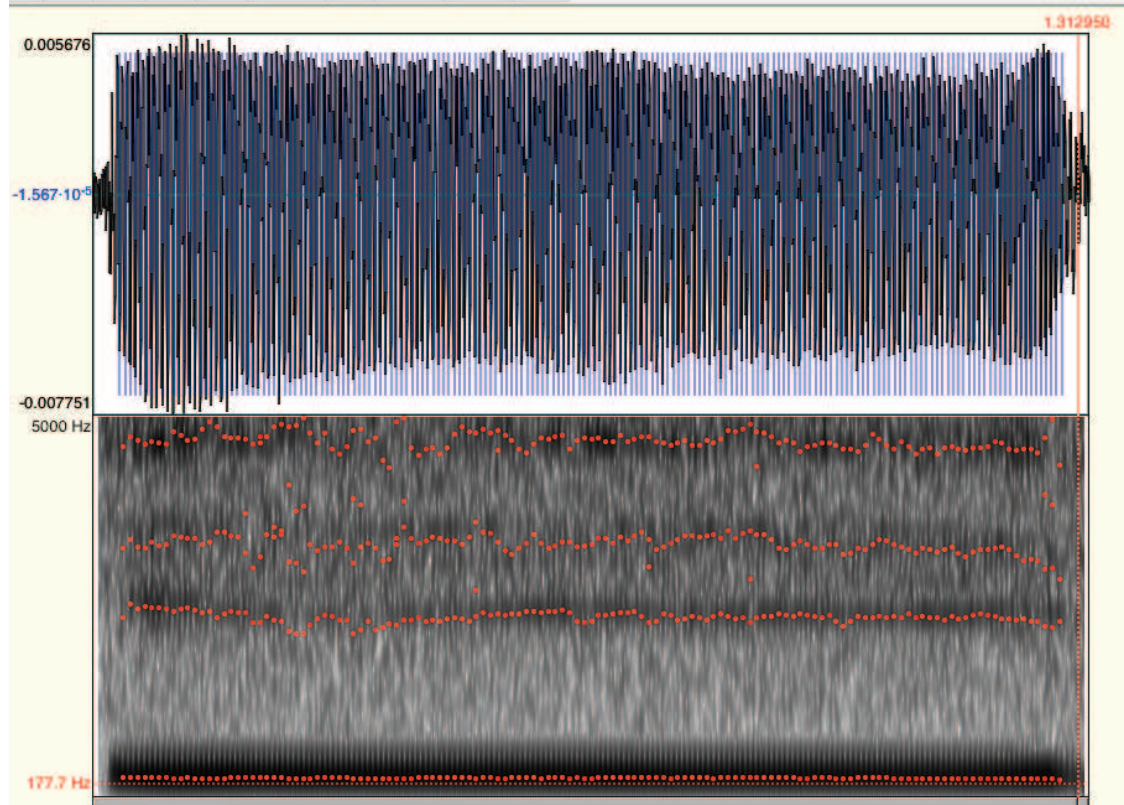
Oppgåve 5a

Kva er ein formant?

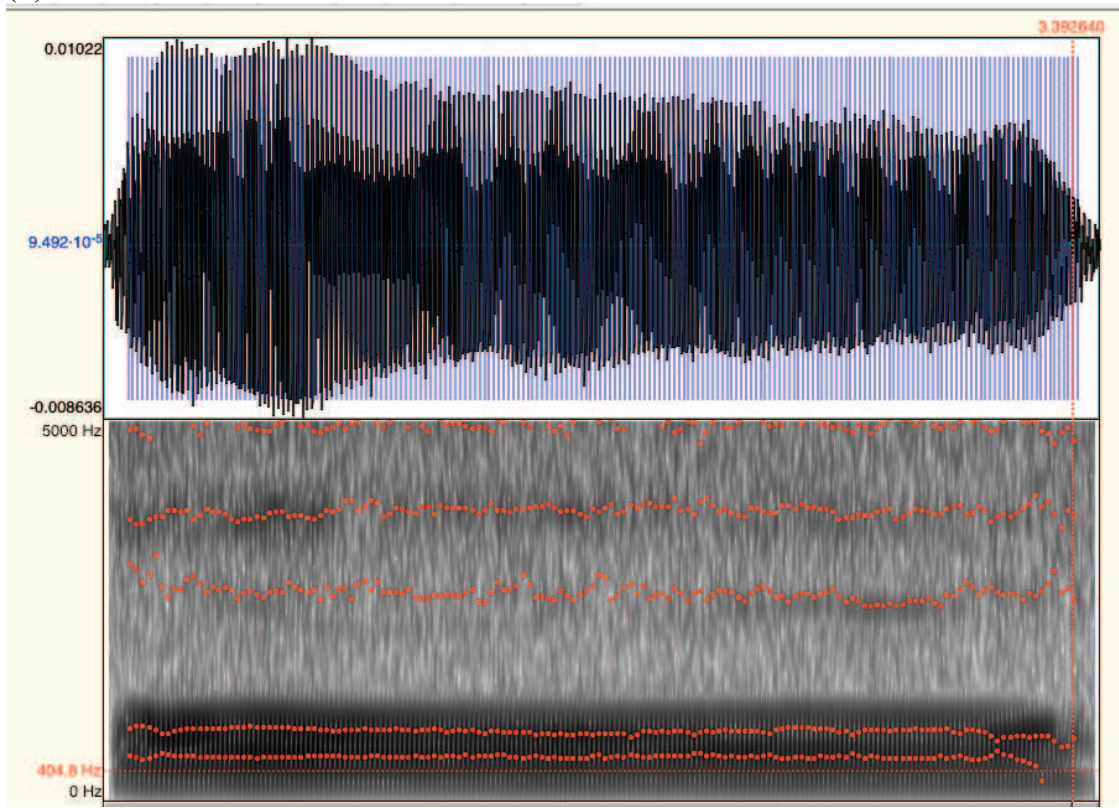
Oppgåve 5b

Nedanfor ser du to ulike spektrogram og bølgeformer. Det eine er av vokalen [a] det andre av [i]. Kva for eit spektrogram er [a] og kva for eit er [i]? Grunngi svaret.

(i)

(ii)

Oppgave 6

Nedanfor er eit spektrogram og ei bølgeform av eit norsk ord med fire lydar. Marker på bølgeforma og spektrogrammet kor ein lyd slutter og den neste begynner. Nummerer lydene frå venstre mot høgre og angi kva lydtype kvar av dei er. Grunngi svaret.

Riv av arket med bølgeforma og spektrogrammet og legg det ved svaret ditt. Hugs å skrive på kandidatnummer.

